

פרשת שמות

סוד האות ו'

בשבוע הקודם סיימנו לקרוא את ספר בראשית, שהוא בבחינת "מעשה אבות" כיון שבו מסופר על קורות חייהם של אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, וכן של השבטים, מה שעשו ופעלו במשך חייהם, וכיצד עבדו את הבורא. לעומת זאת ספר שמות שכעת אנו מתחלים לקרוא, הוא בבחינת "מעשה בנים" כיון שבו מסופר על מה שאירע עם בניהם של האבות, עם בני ישראל, במצרים ובמדבר.

ופתיחתו של ספר שמות הוא בפסוק: "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" (שמות א, א), והטעם אלה שמות" (בתוספת ו' החיבור, ולא "אלה שמות") (זהו כדי לחבר אתושפתחה התורה את ספר שמות ב"ה"מעשה בנים" שבספר שמות עם ה"מעשה אבות" שבספר בראשית, ולהשמיענו בזה שלא נפרדה חלילה קדושת האבות מן הבנים בעת ירידתם לגלות מצרים, אלא היתה מחוברת ומקושרת עימהם, והיא שעמדה להם להחזיק מעמד ולשרוד בגלות הקשה והנוראה על אף הקושי העצום שהיה כרוך בזה.

ומכך יש ללמוד לקח גם בנוגע לגלות בה אנו עומדים, שהחיבור שלנו עם אבות האומה, דרכם וקדושתם, הוא זה שנותן לנו כח לעמוד איתנים וחזקים, ולא להישבר, על אף תוקף הגלות.

נוסף על האמור, לפי פנימיות התורה האות ו' מסמלת את צינור המשכת החיים העליונים מלמעלה מהבורא הישר למטה אל הנבראים. ולכן פתחה התורה את ספר שמות (בו מסופר על ירידת עם ישראל לגלות מצרים) באות ו' של "ואלה", כדי להורות על המשכת החיים העליונים שהמשיך הבורא יתברך אל תוך נשמותיהם של עם ישראל בעת ירידתם לגלות, כדי שגם בתוך הגלות הקשה יהיה ליבם מלא ברוח של חיות, חוסן ותקווה, ולא יתיאשו מן הישועה חלילה.

וכך גם בנוגע לגלות בה אנו נמצאים, חיבור האדם עם מקור החיים - הקב"ה, ותורתו הקדושה, מסוגל להמשיך אל תוך נשמתו שפע של חיות וכח, והודות להם יש לו יכולת לשרוד גם בעיתים קשות.

ועוד רמז נפלא בפתיחת ספר שמות באות ו' החיבור, להורות על חיבורם ואחדות של עם ישראל זה עם זה בעת שירדו לגלות. וזהו "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", כלומר שכל בני ישראל שירדו למצרים היו מחוברים ומקושרים זה בזה "כאיש אחד בלב אחד", ובזכות האחדות שהיתה בניהם ירדה השכינה עמהם לגלות כנרמז בתיבת "מצרימה" העולה בגמטריא "שכינה".

וכמו כן בכל הגלויות הקשות שעברו עם בני ישראל מעת היותם לעם ועד היום הזה, שמרו בני ישראל על אחדות זו, ובזכותה לא היתה (ולא תהיה לעולם ב"ה) שום אומה ולשון שתצליח ח"ו לכלות את עם ישראל הקדושים, ואדרבה, המה אבדו ולא נותר מהם זכר, ובעם ישראל התקיים מה שנאמר בפרשתנו: "ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאוד ותמלא הארץ אותם" (שמות א, ז).

ולמעלה מכל האמור, האות ו' שבפתיחת ספר שמות וסיפור גלות מצרים (המהווה שורש לכל הגלויות כולם) רומזת על הגאולה השלימה, כפי שנרמז הדבר שישנן בתנ"ך חמשה מקומות שבהן נכתב "יעקוב" מלא באות ו', וחמשה מקומות שבהן נכתב "אליה" חסר אות ו' (ולא "אליהו"), וזהו משום שיעקב אבינו,

אביהם של הבנים הראשונים שירדו לגלות הראשונה, לקח כפיקדון מאלוהי הנביא, מבשר הגאולה, את האות ו' משמו חמש פעמים כדי לדחוק בו שיחיש את גאולתם של עם ישראל, ויחזירם לו רק כאשר יבוא ויבשר לעם ישראל שהגיע זמן גאולתם.

והרי האות ו' רומזת על מהותה של הגאולה, שהיא המלכת הקב"ה על כל הבריאה כולה הנכללת בשש הקצוות של העולם (צפון, דרום, מזרח, מערב, מעלה ומטה) ("והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד") (זכריה יד, ט).

